

Załącznik nr 3. Objasnienia dotyczące niektórych pojęć leśnych zawartych w przekazanych materiałach:

1. Etat miąższościowy użytków w m³ - ilość drewna do pozyskania, określona w planie urządzenia lasu, wynikająca z potrzeb odnowienia, pielęgnowania i ochrony lasu oraz z zasady trwałości i ciągłości użytkowania wyrażona w metrach sześciennych:
  - a) etat cięć przedrębnych – planowany w ramach użytkowania przedrębnego;
  - b) etat cięć rębnych – planowany w ramach użytkowania rębnego.
2. Etat powierzchniowy cięć w użytkowaniu przedrębnym w ha - suma powierzchni drzewostanów, dla których zalecono wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych wyrażona w hektarach,
3. Użytki rębne – drewno pozyskane w drzewostanach dojrzałych, pozyskanie drewna związane jest z koniecznością odnowienia drzewostanu lub z koniecznością przeprowadzenia cięć przygodnych (sanitarnych).
4. Użytki przedrębne – pozyskiwanie drewna związane z pielęgnowaniem lasu, z cięć pielęgnacyjnych (czyszczenia i trzebieże) oraz z cięć przygodnych (sanitarnych).
5. Użytki przygodne - drewno pozyskiwane w wyniku cięć sanitarnych, związanych z koniecznością usunięcia posuszu, wiatrołomów, wywrotów itp. w drzewostanach różnych klas wieku.
6. Pozyskanie sanitarne - usuwanie drzew chorych, obumierających i obumarłych w celu utrzymania odpowiedniego stanu sanitarnego lasu.
7. Odnowienie lasu - naturalne lub sztuczne - wprowadzenie kolejnego pokolenia lasu na miejsce drzewostanu wyciętego w toku normalnego użytkowania lub po jego zniszczeniu przez klęski żywiołowe, choroby lub owady:
  - a) odnowienie sadzeniem - dokonywane przez sadzenie ręczne lub mechaniczne,
  - b) odnowienie samosiewem – powstałe z nasion opadłych na glebę z drzew,
  - c) odnowienie siewem – powstałe w sposób sztuczny przez wysiew nasion,
  - d) odnowienie podokapowe – odnowienie wprowadzone pod okapem drzewostanu.
8. Zalesianie - zakładanie młodego lasu na gruntach dotąd nieleśnych, głównie na nieużytkach, wydmach piaszczystych i gruntach porolnych, w celu prowadzenia produkcji leśnej i zwiększenia lesistości kraju.
9. Pielęgnowanie lasu – trzebieże – cięcia pielęgnacyjne w drzewostanach, które wyszły już z okresu młodocianego, polegające na stopniowym usuwaniu drzew gospodarczo niepożądanych. Wpływają dodatnio na wzrost pozostałych drzew i ich jakość, przyczyniają się do polepszenia naturalnej odporności drzewostanów oraz stanu sanitarnego i higieny lasu:

- a) Trzebież wczesna - cięcia pielęgnacyjne wykonywane w drzewostanie w wieku około 20-50 lat, których celem jest zabezpieczenie najwartościowszych składników drzewostanu przez popieranie drzew dorodnych i usuwanie szkodliwych. Trzebież wczesna polepsza jakość produkowanego drewna, zwiększa odporność drzewostanu na czynniki abiotyczne (np. śniegołomy i wiatrołomy), poprawia stan sanitarny lasu i przyspiesza dojrzewanie drzewostanu.
  - b) Trzebież późna - cięcia pielęgnacyjne wykonywane w drzewostanie w wieku około 40-90 lat, których celem jest skrócenie okresu osiągania dojrzałości rębnej przez zintensyfikowanie przyrostu na skutek prześwietlenia (dostarczenia większej ilości światła) oraz przygotowanie drzewostanu do odnowienia.
10. Pielęgnowanie upraw - ogół czynności w pierwszych latach uprawy, które mają na celu utrzymanie gleby w stanie odpowiedniej sprawności, oraz systematyczne niszczenie chwastów aż do czasu, kiedy przestaną one zagrażać drzewkom (motyczenie, spulchnianie, wykaszanie itp.).
11. Czyszczenia wczesne i późne - czynności pielęgnacyjne w uprawach i młodnikach mające na celu kształtowanie pożądanego, zgodnego z siedliskiem, składu gatunkowego, formy zmieszania, struktury odnowienia, stopnia zagęszczenia oraz poprawę jakości drzewek:
- a) czyszczenie wczesne (czyszczenie upraw) – wykonywane w uprawach do wieku ok. 10 lat, czyli przed osiągnięciem przez nie zwarcia,
  - b) czyszczenie późne (czyszczenie młodników) – wykonywane w drzewostanach w wieku od ok. 10 do ok. 20 lat, w okresie od osiągnięcia zwarcia do rozpoczęcia procesu wydzielania drzew.
12. Grubizna - drewno okrągłe o średnicy w cieńszym końcu z korą od 7 cm wzwyż.
13. Drobnica - cienkie drewno okrągłe o średnicy w grubszym końcu poniżej 7 cm.
14. Drewno małowymiarowe „M” - drewno o średnicy w grubszym końcu równej lub mniejszej od 5 cm bez kory albo 7 cm w korze, jest to drobnica tyczkowa lub gałęziowa o małej wartości, wykorzystywana najczęściej jako surowiec energetyczny, dla celów gospodarczych jako żerdzie i tyczki lub w przemyśle do produkcji płyt.
15. Drewno średniowymiarowe „S” - drewno o średnicy większej od 5 cm bez kory w górnym końcu i mniejszej od 24 cm w dolnym końcu
16. Drewno wielkowymiarowe „W” - drewno o minimalnej średnicy górnej bez kory wynoszącej co najmniej 14 cm.
17. Drewno opałowe - S4 wałki opałowe oraz M2 – tzw. gałęziówka (pozyskiwana na zasadzie samowyrobu) - grupa sortymentów o minimalnych wymaganiach jakościowych z przeznaczeniem głównie na cele energetyczne gospodarstw domowych.
18. Ochrona przez zwierzyną – ochrona upraw i młodników przed szkodami wyrządzanymi przez zwierzynę poprzez stosowanie zabezpieczeń –

grodzenie siatką upraw leśnych, stosowanie środków odstraszających zwierzynę.

19. Ograniczenie liczebności szkodliwych owadów w ha i M3P- wykładanie pułapek feromonowych, usuwanie drzew opanowanych przez szkodliwe owady, palenie gałęzi z pozyskanego drewna zasiedlonego przez korniki.
20. Zbiór materiałów prognostycznych – zbiór pędraków, larw, owadów zimujących w ściółce leśnej w celu oceny zagrożenia występowanie szkód od owadów w następnym roku.
21. Pozostałe zabiegi z ochrony lasu – prace wykonywane w celu ochrony lasu zapewniające dobry stan sanitarny lasu, np. zbiór śmieci, likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci.
22. Przebudowa drzewostanów - zmiana (całkowita lub częściowa) składu gatunkowego drzewostanu lub jego struktury za pomocą zabiegów gospodarczych w celu dostosowania do wymogów siedliska. Zmianę składu gatunkowego uzyskuje się najczęściej przez usunięcie drzewostanu istniejącego i założenie uprawy o innym składzie gatunkowym. Zmianę struktury drzewostanu można wykonać poprzez odpowiednio prowadzone cięcia pielęgnacyjne.
23. Uszkodzenia drzewostanów przez czynniki abiotyczne i biotyczne:
  - a) Czynniki abiotyczne – są to nieożywione elementy środowiska, które wpływają pośrednio lub bezpośrednio na organizmy żywe, na ich rozwój, przemianę materii, aktywność życiową i zachowanie, dzielą się na czynniki klimatyczne (światło, temperatura, powietrze, opady atmosferyczne) i na czynniki edaficzne (gleba, woda, sole mineralne i powietrze w glebie). Czynniki abiotyczne wraz z czynnikami biotycznymi wchodzi w skład czynników ekologicznych,
  - b) Czynniki biotyczne – są to żywe elementy środowiska (rośliny, drobnoustroje, zwierzęta), które wpływają pośrednio lub bezpośrednio na organizmy żywe i nieożywioną część środowiska.
24. Przykładowe organizmy szkodliwe dla drzew leśnych:
  - a) pasożyt drzew - jemiola
  - b) szkodliwe dla drzew grzyby – np. huba korzeni, opieńka miodowa.
  - c) szkodliwe dla drzew owady:
    - Szkodniki pierwotne - wśród owadów gatunki żerujące na drzewach żywych, zasiedlają przede wszystkim drzewa osłabione działaniem czynników abiotycznych – brakiem pokarmu w glebie, niedostatkim wody, zanieczyszczeniem powietrza itp.; należą do nich m.in.: strzygonia choinówka, osnuja gwiaździsta, brudnica mniszka
    - Szkodniki wtórne - gatunki zasiedlające drzewa chore, osłabione działaniem czynników abiotycznych i szkodników pierwotnych; należą do nich m.in.: cetyniec mniejszy i większy, smolik drągowinowiec, przyplaszczek granatek.